

JEGYZŐKÖNYV

a „gömörmegyei orvos-gyógyszerész egylet“-nek 1900. május
29-én Rozsnyón tartott közgyűléséről.

Jelen voltak: Elnök: Dr. Löcherer Tamás közkórházi igazgató Rimaszombatból, dr. Auerbach Lajos gyakorló orvos Rozsnyóról, dr. Borszéki Ármin körorvos Feledről, Deutsch Miksa gyógyszerész Csetnekről, dr. Drachsler Adolf körorvos Csetnekről, dr. Gaál Gusztáv járásorvos Tornallyáról, dr. Gocso Gusztáv körorvos Harkácsról, dr. Goldblatt Géza gyakorló orvos Tornallyáról, dr. Hajcsi Sándor gyakorló orvos Rozsnyóról, dr. Hoensch Géza városi orvos Jolsvárol, dr. Kalchbrenner Hugó uradalmi orvos Helpárol, dr. Kármán Aladár kórházi orvos Rimaszombatból, dr. Kengyel János községi orvos Csetnekről, Klekner Géza állatorvos Rozsnyóról, dr. Krecs Gyula bányamű-orvos Vashegyről, dr. Lichtschein Adolf vasuti orvos Rimaszombatból, dr. Maurer Arthur járásorvos Rozsnyóról, dr. Meskó Miklós megyei főorvos Rimaszombatból, dr. Molnár Ferencz körorvos Rimaszécsről, Pasteiner Jenő gyógyszerész Rozsnyóról, dr. Posevitz Albert városi orvos Nagyrőczéről, dr. Pósch Dezső városi orvos Rozsnyóról, dr. Ruber József kórházi orvos Rozsnyóról, dr. Schvirian János körorvos Dobsináról, Tirscher Szilárd gyógyszerész Dobsináról, dr. Urszinyi Gyula bányatorvos Putnokról, dr. Vajner Károly körorvos Dernőrol, dr. Zehery István törvényszéki orvos Rimaszombatból. Vendégül: dr. Klein Lajos gyógyszerész Rozsnyóról.

1. Elnök üdvözli a megjelent tagokat, a gyűlést megnyitja s ezen gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére dr. Meskó Miklós és dr. Pösch Dezső tagokat kéri föl.

2. Klekner Géza rozsnyói városi állatorvost tagul ajánlják dr. Pösch Dezső és dr. Hajcsi Sándor.

A közgyűlés Klekner Gézát tagjai sorába iktatja.

3. Dr. Ruber József jelenti, hogy az egyesület tulajdonát képező második górcsővet a nagyrőczei közgyűléstől nyert megbízás alapján kijavíttatta, 650-szeres nagyításra berendeztette s a rozsnyói Kósa-Schopper kórházban elhelyezte.

A közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s dr. Rubernak szíves fáradozásáért köszönetet mond.

4. Dr. Meskó Miklós bemutatja a vármegye egészségügyi statisztikáját az 1899. évről:

A közegészségi állapot Gömörvármegyében 1899-ben, az előző 1898. évihez viszonyítva kedvezőtlenebb volt. — A fertőző megbetegedések nagy száma mellett azonban, az ezek következtében történt halálozás aránya jóval kisebb százalékot tüntetett fel az előző évinél. Mig ugyanis 1898-ban 3450 fertőző megbetegedés 405, azaz 11.7% halálozással fordult elő, az 1899-ik évben a fertőző megbetegedések száma 5041-re növekedett; az ezekből folyó halálesetek száma csak 368-at, vagyis 7.3%-ot tett ki.

Legnagyobb számmal — a lefolyt évben is — a kanyaró fordult elő 3898 esettel, melyből 140, vagyis 3.6% volt halálos kimenetelű.

Vörhenyben 845 egyén betegedett meg és 180 azaz 21.3% halt el.

133 hökhurutban megbetegedett gyermek közül 13, vagyis 9.7% halt el.

Ronesoló toroklobban 52 gyermek betegedett meg és meghalt 23, vagyis 44.2%.

Hasi hagymáz eset összesen 76 fordult elő, 9 azaz 11.8% halálozással;

Hólyagos himlő 1 eset, 1 halálozással.

3 gyermekágyi lázban megbetegedett egyén közül meghalt 2, vagyis 66.6%.

A vármegye területén lévő kórházakban 1898-ról maradt 123 és 1899-ben felvett 1335, összesen tehát 1458 egyén nyert ápolást, 43796 ápolási napon. A rimaszombati kórházban 38713 napon ápolott 1205 beteg közül meggyógyult 795, javult 145, gyógyulatlanul elbocsáttatott 53, meghalt 91 és az év végén ápolás alatt maradt 121; a rozsnyói Kósa-Schopper-féle alapítványi kórházban 5083 napon ápolott 253 beteg közül pedig meggyógyult 176, javult 29, gyógyulatlanul elbocsáttatott 15, meghalt 16 és ápolás alatt maradt december hó végén 17.

A pelsüci hülyék és elmegyengék intézetében 13 állami és 7 magán, összesen 20 beteg volt elhelyezve.

A lefolyt évben vármegyénkben 40 orvos-tudor és 4 sebész működött, kik közül 36 orvos-tudor és 4 sebész, 11 tisztí orvosi, 1 városi orvosi, 2 községi, 21 körorvosi, 4 kórházi, 1 fogházorvosi, 12 gyári, bánya- és uradalmi, 11 pálya-orvosi és 1 fürdő-orvosi, azaz összesen 64 orvosi állást töltött be 37895 frt fix fizetéssel; 4 orvos-tudor pedig magángyakorlatot folytatott. A nagyrőczei és rimaszécsi egészségügyi járás, valamint a nagyrőczei és ragályi egészségügyi kör helyettesítéssel igazgattak.

Gyógyszertárt önállóan kezelő gyógyszerész-mester 19, gyógyszertárt önállóan nem kezelő gyógyszerész-mester 12, nem okleveles segéd 4 és gyógyszerész gyakornok 3 tartózkodott a vármegye területén.

Az öt rendezett tanácsu városban (18) és 26 községben (31), összesen 49 okleveles szülésznő és 134 községben 154 czédulás baba működött, 116 községben pedig egyáltalán nem vagy csak paraszt baba volt.

Öt rendezett tanácsu város, 8 község és 2 gyártelepen 15 orvos, továbbá 109 község- és 3 telepen 108 képesített halottkém teljesítette a halottkémlést, míg 159 községben képesítéssel nem bíró egyén végezte a halottkémi teendőket.

Gyógyszertár a vármegye területén összesen 23 volt és pedig 6 reál-jogu, 13 személyes jogu, 1 fiók, 2 házi- és egy kézi gyógyszerár.

A véd-himlőoltást 28 oltó-kerületben 27 oltó-orvos teljesítette. Először oltatott 5435, újraoltatott 5502, összesen 10937 egyén, 1672-vel kevesebb mint 1898-ban.

Rendőri bonczolás 36 esetben végeztetett.

Gyermekekre való felügyelet havonta átlag 21 dajkaságba adott és 2 lelencz felett gyakoroltatott.

Iskolák 1427 esetben,

Élelmi szerek és italok 982 esetben,

Közhelyiségek 1178 esetben és

Lakások 2346 esetben vizsgáltattak.

Orvosi felügyelet alatt havonta átlag 24 bárczás kéjnéő állott. Jolsván hetenként 2-szer, egyebütt 1-szer vizsgáltattak. Bujakórosnak összesen 12 taláztatott.

5. Dr. Kármán Aladár bemutatja a gömörmegeyi közkórház betegforgalmi statisztikáját és kimutatását a végzett műtétekről az 1899. évben:

A gömörvármegyei közkórházban a betegforgalom 1899-ik évben következő volt: Felvétetett 625 fi, 470 nő; maradt 1898-ról 51 fi, 55 nő; ápoltatott tehát összesen 1201 egyén 38713 nappal; egy egyénre átlag 32 ápolási nap esik. Járólag 1078 egyén részesült 1862 rendelésben.

Legtöbb beteg volt márczius hóban: 232, legkevesebb szeptember hóban: 151. A betegek napi átlaga: 106 volt.

Az ápolat 1201 beteg közül gyógyult 793 (66.0%), javult: 145 (12.0%), gyógyulatlan: 52 (4.3%), meghalt: 90 (7.4%), további ápolás alatt maradt 1900-ra: 121 (10.3%).

A gyógyulási eredmény a betegségek neme szerint következő volt:

1. Belső betegséggel ápoltatott 546 beteg. Ezek közül gyógyult: 345 (63.0%), javult: 67 (12.3%), nem gyógyult: 18 (3.3%), meghalt: 78 (13.5%), további ápolás alatt maradt: 38 (6.9%).

2. Sebesült ápoltatott: 215. Gyógyult: 128 (59.4%), javult: 46 (21.3%), nem gyógyult: 18 (8.3%), meghalt: 4 (1.8%), további ápolás alatt maradt: 19 (8.8%).

3. Bujakóros ápoltatott: 200. Gyógyult: 164 (82.0%), javult: 1 (0.5%), további ápolás alatt maradt: 35 (17.5%).

4. Elmebeteg ápoltatott: 23. Gyógyult: 3 (13.4%), javult:

2 (8.7%), nem gyógyult 3 (13.4%), további ápolás alatt maradt: 12 (52.1%).

5. Szembeteg volt: 87. Gyógyult 59 (67.8%), javult: 20 (22.9%), nem gyógyult: 6 (6.8%), további ápolás alatt maradt: 2 (2.2%).

6. Bőrbeteg volt: 70. Gyógyult: 55 (78.5%), javult: 4 (5.7%), nem gyógyult: 1 (1.4%), meghalt: 2 (2.8%), további ápolás alatt maradt: 8 (10.1%).

7. Női betegséggel volt: 32. Gyógyult: 14 (43.7%), javult: 5 (15.6%), nem gyógyult: 6 (18.7%), meghalt: 3 (9.3%), további ápolás alatt maradt: 4 (12.5%).

8. Szülés volt: 28. Gyógyult: 25 (89.2%), további ápolás alatt maradt: 3 (10.7%).

Műtét végeztetett 125 és pedig: kétszakos csonkítás: 7; kiizelés: 1; csontlevésés: 1; csont-kaparás: 3; kiirtás-kimetszés: 26; sérv-műtét: 3; mandola-kimetszés: 2; képző-műtét: 1; körülmetszés-kivarrás: 4; véres varratok: 5; felsebzés-egyesítés: 1; visszahelyezés: 3; tágitás: 3; felnyitás: 28; Flarer-féle műtét: 1; kikaparás: 1; Beer-műtét: 1; szaru-metszés: 1; szívárvány-hártya-kimetszés: 10; hályog-műtét: 15; Wecker-féle szétmetszés: 2; zár-felnyitás, kivarrás: 1; Simon-féle lebeny-kimetszés: 1; lebeny-kimetszés gátképzéssel: 1; lekaparás: 1; fogó műtét: 2; lepény leválasztás: 1; gátsodrony varrat: 2. A műtétek közül 116 sikeres volt, s azokat legnagyobb részt: dr. Löcherer Tamás igazgató-főorvos, dr. Szabó Károly és dr. Kármán Aladár osztályorvosok s dr. Meskó Miklós vármegyei főorvos segédkezése mellett végezte. Alkalmilag dr. Csesznok Pál gyakorló orvos is asszisztált.

6. Dr. Ruber József betérjeszti kimutatását a rozsnyói Kósa-Schopper kórház 1899. évi működéséről:

1. A rozsnyói Kósa-Schopper kórházban felvétetett az 1899. évben fi 144, nő 96=240; maradt a múlt évről fi 7, nő 6=13. Az 1899. évben ápoltatott tehát: fi 151, nő 102=253.

2. Ápolási napok összege volt: 5095, (mult évinél több 98-al); esik egy egyénre 20.1% ápolási nap (mult évinél több 0.5%). Egy napra esik 14 beteg. (mult évinél több 0.4%). Legtöbb beteg vétetett fel február hóban, (27), legkevesebb

augusztus hóban. (15.) Legnagyobb volt az ápolási napok összege márcziusban, (537), legkevesebb júliusban. (320.)

Gyógyult a betegek	67.6%-a, fi 105, nő 66=171.
Javult	13.2%-a, fi 16, nő 17= 33.
Nem javult	6.4%-a, fi 9, nő 7= 16.
Meghalt	6.4%-a, fi 11, nő 5= 16.
Tov. kez. alatt maradt	6.4%-a, fi 10, nő 7= 17.

Összesen: 100%-a, fi 151, nő 102=253.

Mult évivel összehasonlítva 3 beteggel kevesebb vétetett fel. Gyógyult 3.2%-a kevesebb, javult 1.8%-al több, nem javult 1.8%-al több, meghalt 0.7%-al kevesebb, további kezelés alatt maradt 1.3%-al több.

4. Halálokok voltak: Tüdőlob: 2; tüdővész: 2; mellhártya-izzadmány: 1; agy-hártyalob: 2; terimbeles vese-lob: 2; orbáncz: 1; vérhas: 1; influenza: 2; idült higany-mérgezés: 1; nyílt csonttörés: 1; lövési seb: 1=16.

II. Vallás szerint ápolottak:

1. Róm. kath.	fi 108, nő 80=188.
2. Ágost. ev.	fi 20, nő 16= 36.
3. Reform.	fi 21, nő 6= 27.
4. Izraelita	fi 2, nő 0= 2.

Összesen: fi 151, nő 102=253.

III. Illetőség szerint ápolottak:

1. Rozsnyói	fi 87, nő 70=157.
2. Gömörmegyei	fi 44, nő 28= 72.
3. Más megyékből	fi 28, nő 4= 22.
4. Idegen országból	fi 2, nő 0= 2.

Összesen: fi 151, nő 102=253.

IV. Betegségek szerint ápolottak:

1. Belső betegséggel	fi 87, nő 77=164.
2. Seb betegséggel	fi 56, nő 17= 73.
3. Szem betegséggel	fi 8, nő 2= 10.
4. Szülési betegséggel	nő 6= 6.

Összesen: fi 151, nő 102=253.

V. Nagyobb műtételek voltak:

1. Kiirtás: mirigy daganat 2, nyak-tömlő 1=3.
2. Csonkítás: alszár-csonkítás 1, ujak csonkítása 2=3.
3. Kiizelés: ujjak kiizelése 1.

4. Helyre-tevés: felkar-ficzam 2, czomb-ficzam 1=3.
 5. Kivétel: idegen-test (golyó) 1.
 6. Kanalizálás és kaparás: sajtos mirigyek 2, csontszuvasodás 2=4.
 7. Úter-alákötés: orsó úter-alákötés 1, csont-közötti úter-alákötése 1=2.

8. Szűr-csapolás: has-csapolás 2.

Összesen: 19 nagyobb műtétel.

7. Pasteiner Jenő bemutatja a következő újabb gyógyszereket: Airol, Argentamin, Argonin, Aristol, Creosotal, Euphonin, Ferratin, Heroin, Lactophenin, Protargol, Somatose, Stypticin, Tannalbin, Tannofom, Urotropin.

8. Dr. Kármán Aladár jelenti, hogy dr. Szégo Kálmán abbáziai fürdő-orvos több szakművet ajándékozott az egyletnek, tagjait pedig a fő-évadban 15%, az elő- és utó-évadban 25% árkedvezményben részesíti.

A közgyűlés az ajándékozást és ajánlatot köszönettel fogadja s köszönetének jegyzőkönyvileg ad kifejezést.

9. Dr. Schvirian János a legközelebbi őszi közgyűlés megtartására az egyletet Dobsinára hívja meg.

A közgyűlés a meghívást elfogadja s az őszi közgyűlés helyéül Dobsinát tűzi ki.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.
 K. m. f.

Jegyzette:

Dr. HAJCSI SÁNDOR.

Hitelesítjük:

Dr. PÓSCH DEZSŐ,

Dr. MESKÓ MIKLÓS.